

MAJETOK A ZÁVÄZKY

Ing. Martin Grančay, PhD.

Plán hodiny

1. Rozdelenie aktív a pasív podľa súvahy
2. Dlhodobý hmotný a nehmotný majetok
odpisy 😊
3. Obežný majetok
4. Pohľadávky
5. Záväzky

Súvaha

Aktíva

- A. NEOBEŽNÝ MAJETOK
 - 1. Dlhodobý nehmotný majetok
 - 2. Dlhodobý hmotný majetok
 - 3. Dlhodobý finančný majetok
- B. OBEŽNÝ MAJETOK
 - 1. Zásoby
 - 2. Dlhodobé pohľadávky
 - 3. Krátkodobé pohľadávky
 - 4. Finančné účty
- C. ČASOVÉ ROZLIŠENIE
 - 1. Náklady budúcich období
 - Príjmy budúcich období

Pasíva

- A. VLASTNÉ IMANIE
 - 1. Základné imanie
 - 2. Emisné ážio
 - 3. Ostatné kapitálové fondy
 - 4. Zákonné rezervné fondy
 - 5. Ostatné fondy zo zisku
 - 6. Výsl. hosp. minulých rokov
 - 7. Výsledok hospodárenia
- B. ZÁVÄZKY
 - 1. Dlhodobé záväzky, rezervy a bankové úvery
 - 2. Krátkodobé záväzky, rezervy a bankové úvery
 - 3. KD finančné výpomoci
- C. ČASOVÉ ROZLIŠENIE
 - 1. Výdavky budúcich období
 - Výnosy budúcich období

Dlhodobý majetok

- majetok sú tie aktíva podniku, ktoré sú výsledkom minulých udalostí, je takmer isté, že v budúcnosti zvýšia ekonomické úžitky podniku a dajú sa spoľahlivo oceniť podľa príslušných paragrafov zákona o účtovníctve
- pozemky, budovy, stavby, stroje...
- pri použití vo výrobnom procese si zachováva svoju podstatu a charakter; svoju hodnotu prenáša do hodnoty produkcie postupne počas obdobia svojej životnosti**
- základnou podmienkou je dlhšia doba použitia (zväčša min. 1 rok) a vyššia vstupná cena (podľa typu)
- podľa svojho charakteru sa člení na nehmotný, hmotný a finančný

Dlhodobý hmotný majetok

-používa sa dlhšie ako rok

- **Stavby** – bez ohľadu na vstupnú cenu; výrobné haly, sklady, cesty, ropovody...
- **Hmotné hnutelné veci a súbory hmotných hnutelných vecí** – vstupná cena vyššia ako 1700 eur; stroje, prístroje, zariadenia...
- **Pestovateľské celky trvalých porastov** – doba plodnosti dlhšia ako 3 roky; sady, chmeľnice, vinice...
- **Základné stádo a ťažné zvieratá** – dobytok, dostih. kone...
- **Otvárky nových lomov, pieskovní, tech. zhodnotenie** a pod.
- **Pozemky** – lesy, lúky, poľnohospodársky pozemok...
- **Umelecké diela, zbierky, predmety z drahých kovov** – ak ich nezaradíme do finančného majetku

Oceňovanie DHM

-spôsob vyjadrenia jeho hodnoty v eurách; rozlišujeme:

Pôvodná obstarávacia cena:

- cena, za ktorú podnik kúpil dlhodobý majetok
- vrátane všetkých nákladov spojených s obstarávaním (doprava, montáž)

Reprodukčná obstarávacia cena:

- cena, za ktorú by sa majetok obstaral v čase, keď potrebujeme túto cenu poznať (napr. keď účtujeme)
- napr. pri zmluve o dare, novonarodené zviera a pod.

Vstupná cena:

- jedna z dvoch vyššie uvedených resp. vlastné náklady

Zostatková cena:

- vstupná cena mínus odpisy

Odpisy

- každý hmotný majetok sa postupom času fyzicky (materiálovo), ale aj morálne (ekonomicky) opotrebuje a stráca svoju úžitkovú aj ekonomickú hodnotu
- dôsledok používania tohto majetku a prírodných vplyvov
- dôsledok vedecko-technického pokroku
- opotrebenie dlhodobého hmotného majetku sa vyjadruje pomocou odpisov
- odpisovaním dochádza k postupnému zahrňaniu výdavkov na obstaranie hmotného a nehmotného majetku do daňových výdavkov

Odpisy

-daňové vs. účtovné odpisy

Účtovné: počítajú sa individuálne a vyjadrujú skutočnú mieru opotrebenia majetku

Daňové: nevyjadrujú skutočnú mieru opotrebenia majetku, ale vyjadrujú výšku vstupnej ceny dlhodobého majetku, ktorú si môže daňovník v danom roku uplatniť ako daňový výdavok

-daňové a účtovné odpisy sa môžu (ale nemusia) rovnať

-odpisovanie je **povinné**, t.j. výdavky, ktoré podnik vynaloží na obstaranie hmotného majetku, presahujúce sumu 1700 eur, pri ktorom doba použiteľnosti je dlhšia ako jeden rok, nie je možné z daňového hľadiska zahrnúť do daňových výdavkov jednorazovo!

Odpisy

-metóda rovnomerného odpisovania

Odpisová skupina	Doba odpisovania	Príklad majetku
1	4 roky	Dojnice, ovce, kozy, ošípané, husi, technické sklo, počítače, spotrebná elektronika, kancelárske stroje, motorové vozidlá, bicykle a pod.
2	6 rokov	Kone, stavby z dreva/plastov, hodiny, batérie, prístroje pre domácnosť, lodné motory, stroje na tvarovanie kovov, trolejbusy, prívesy motorových vozidiel, motocykle a pod.
3	8 rokov	Elektrické motory, spaľovacie motory, turbíny, pece a pod.
4	12 rokov	Montované budovy z betónu/kovov, parné kotly, zbrane, lode, člny, lokomotívy, lietadlá a pod.
5	20 rokov	Budovy okrem 6
6	40 rokov	Byty, hotely, administratívne budovy, kultúrne budovy a pod.

Odpisy - príklad

Majetok má vstupnú cenu 30 000 eur a podľa zákona o dani z príjmov patrí do druhej odpisovej skupiny s dobou odpisovania šesť rokov. Tento majetok bol obstaraný a zaradený do používania v mesiaci **január** 2020.

Rok	Výpočet odpisu	Výška odpisu	Zostatková cena
2020	30 000/6	5 000	25 000
2021	30 000/6	5 000	20 000
2022	30 000/6	5 000	15 000
2023	30 000/6	5 000	10 000
2024	30 000/6	5 000	5 000
2025	30 000/6	5 000	0

Odpisy - príklad

Majetok má vstupnú cenu 30 000 eur a podľa zákona o dani z príjmov patrí do druhej odpisovej skupiny s dobou odpisovania šesť rokov. Tento majetok bol obstaraný a zaradený do používania v mesiaci **apríl** 2020.

Rok	Výpočet odpisu	Výška odpisu	Zostatková cena
2020	$(30\ 000/6)/12*9$	3 750	26 250
2021	$30\ 000/6$	5 000	21 250
2022	$30\ 000/6$	5 000	16 250
2023	$30\ 000/6$	5 000	11 250
2024	$30\ 000/6$	5 000	6 250
2025	$30\ 000/6$	5 000	1 250
2026	$(30\ 000/6)/12*3$	1 250	0

Odpisy - príklad

Majetok má vstupnú cenu 15 000 eur a podľa zákona o dani z príjmov patrí do druhej odpisovej skupiny s dobou odpisovania šesť rokov. Tento majetok bol obstaraný a zaradený do používania v mesiaci apríl 2017. V roku 2020 na tomto majetku bolo vykonané technické zhodnotenie vo výške 3 000 eur.

Rok	Výpočet odpisu	Výška odpisu (v eur)	Zostatková cena (v eur)
2017	$[(15\ 000/6)/12] \times 9$	1 875	13 125
2018	$15\ 000/6$	2 500	10 625
2019	$15\ 000/6$	2 500	8 125
2020	$(15\ 000 + 3\ 000)/6$	3 000	8 125
2021	$(15\ 000 + 3\ 000)/6$	3 000	5 125
2022	$(15\ 000 + 3\ 000)/6$	3 000	2 125
2023	X	2 125	0

Prameň: www.podnikajte.sk.

Odpisy - príklad

Porovnanie rovnomernej a zrýchlenej metódy. Vstupná cena 6000 €, 2. skupina, majetok zaradený v **januári** 2018.

ROVNOMERNÁ

Rok	Odpis	Zostatková cena
2018	1 000	5 000
2019	1 000	4 000
2020	1 000	3 000
2021	1 000	2 000
2022	1 000	1 000
2023	1 000	0

ZRÝCHLENÁ

1. rok = rovnako ako pri rovnomernom
Ďalšie = $(2 * \text{Zost. cena}) / (7 - i)$

Rok	Odpis	Zostatková cena
2018	1 000	5 000
2019	1 667	3 333
2020	1 333	2 000
2021	1 000	1 000
2022	667	333
2023	333	0

Odpisy - význam

V januári 2020 sme kúpili byt za 200 000 (6. odpisová skupina), ktorý prenajímame ročne za 6 000 eur.

AK BY NEEEXISTOVALI ODPISY

Rok	Náklady	Výnosy	Zisk
2020	200 000	6 000	Strata
2021	0	6 000	6 000
...			
2059	0	6 000	6 000
<hr/>			
<i>CELKOM</i>	<i>200 000</i>	<i>240 000</i>	<i>234 000</i>

S ODPISMI

Rok	Náklady	Výnosy	Zisk
2020	5 000	6 000	1 000
2021	5 000	6 000	1 000
...			
2059	5 000	6 000	1 000
<hr/>			
<i>CELKOM</i>	<i>200 000</i>	<i>240 000</i>	<i>40 000</i>

Odpisy - príklad

Podnik kúpil na svoje podnikanie kotol ústredného kúrenia so vstupnou cenou 33 600 eur.

- a) Zistite, aká je doba odpisovania v rokoch.
- b) Vypočítajte odpisy za roky 2019 a 2020 metódou rovnomerného odpisovania:
ak dátum obstarania prístroja bol 3.1.2019
ak dátum obstarania prístroja bol 7.5.2019
- c) Môže sa daný prístroj odpisovať aj zrýchlenou metódou? Ak áno, vypočítajte touto metódou odpisy podľa zadania b.

Dlhodobý nehmotný majetok

-vstupná cena vyššia ako 2400 eur

-použitelnosť dlhšia ako 1 rok

-patria sem:

**výsledky vývojovej činnosti / dizajn
softvér**

oceniteľné práva (vynálezy, licencie, ochranné známky,
autorské práva, know-how...)

ostatný dlhodobý nehmotný majetok (napr. kúpený
technologický postup, i pod 2400 eur)

-marketingové štúdie, prieskum trhu, posudky a pod. nie sú
nehmotným majetkom

-odpisuje sa aj dlhodobý nehmotný majetok: odpisový plán
si určuje podnikateľ sám; zväčša na max. 5 rokov

Dlhodobý finančný majetok

- finančný majetok, ktorého úlohou nie je financovať prevádzku, ale dosiahnuť finančný výnos
- doba držby / doba splatnosti musí byť vyššia ako 1 rok
- patria sem:

cenné papiere a podiely

poskytnuté dlhodobé pôžičky

umelecké diela, zbierky, predmety z drahých kovov

pozemky obstarávané za účelom dlhodobého uloženia
voľných peňažných prostriedkov

Obežný majetok

- patria sem tie zložky majetku, ktoré krátkodobo slúžia na podnikateľskú činnosť:

zásoby

krátkodobé pohľadávky

krátkodobý finančný majetok a finančné účty

dlhodobé pohľadávky*

- jeho používanie je kratšie ako 1 rok

- neodpisuje sa – „do nákladov“ sa účtuje okamžite!

Zásoby

-elementárne výrobné faktory (spotrebúvané) používané vo výrobnom procese

Výrobné zásoby:

- základné suroviny a materiál
- pomocné suroviny a materiál
- palivá
- nakupované polotovary
- zásoby náhradných dielcov
- drobný hmotný majetok

Rozpracovaná / nedokončená výroba

Hotové výrobky

Tovar na ceste

-cieľom je čo najviac znížiť dobu obratu zásob

Pohľadávky

- pohľadávka je nárok veriteľa (právnickej osoby alebo fyzickej osoby) na peňažné alebo vecné plnenie zo strany dlžníka
- je opakom záväzku
- **voči odberateľom**: vznikajú vystavením a prijatím faktúry za dodané statky/služby a zanikajú jej úhradou...
- **voči zamestnancom a spoločníkom**: preddavok na pracovnú cestu, pôžičky...
- **ostatné**: pohľadávka na náhradu škody, pohľadávka voči štátu...
- **krátkodobé**: do 1 roka
- **dlhodobé**: lehota splatnosti dlhšia ako 1 rok

KD fin. majetok a fin. účty

-patria sem napríklad:

peniaze v hotovosti (pozor na 5-tisíc vs. 15-tisíc)

ceniny (kolky, stravné lístky, poštové známky)

peniaze na účtoch v bankách (viazanosť do 1 r.)

cenné papiere so splatnosťou do 1 r.

-sú **vysoko likvidné**

-čo so zahraničnými menami?

Súvaha

Aktíva

- A. NEOBEŽNÝ MAJETOK
 - 1. Dlhodobý nehmotný majetok
 - 2. Dlhodobý hmotný majetok
 - 3. Dlhodobý finančný majetok
- B. OBEŽNÝ MAJETOK
 - 1. Zásoby
 - 2. Dlhodobé pohľadávky
 - 3. Krátkodobé pohľadávky
 - 4. Finančné účty
- C. ČASOVÉ ROZLIŠENIE
 - 1. Náklady budúcich období
 - Príjmy budúcich období

Pasíva

- A. VLASTNÉ IMANIE
 - 1. Základné imanie
 - 2. Emisné ážio
 - 3. Ostatné kapitálové fondy
 - 4. Zákonné rezervné fondy
 - 5. Ostatné fondy zo zisku
 - 6. Výsl. hosp. minulých rokov
 - 7. Výsledok hospodárenia
- B. ZÁVÄZKY
 - 1. Dlhodobé záväzky, rezervy a bankové úvery
 - 2. Krátkodobé záväzky, rezervy a bankové úvery
 - 3. KD finančné výpomoci
- C. ČASOVÉ ROZLIŠENIE
 - 1. Výdavky budúcich období
 - Výnosy budúcich období

Vlastné zdroje

1. Základné imanie

- povinne ho vytvárajú s.r.o. aj a.s.
- min. 5000 eur (750 eur / zakladateľ) resp. 25000 eur
- peňažné aj nepeňažné vklady

2. Emisné ážio

- špecifikum a.s.
- rozdiel medzi emisným kurzom akcie a jej menovitou hodnotou

3. Ostatné kapitálové fondy

- patrí sem napríklad bezplatne prijatý majetok od spoločníkov

4. Zákonné rezervné fondy

- povinne sa vytvára zo zisku spoločnosti (s.r.o. min. 5 % z ročného čistého zisku min. do dosiahnutia výšky 10 % základného imania)
- a.s. min. 10 % ZI pri založení, potom 10 % z ročného čistého zisku min. do dosiahnutia výšky 20 % základného imania
- môže sa použiť iba na krytie strát spoločnosti

Vlastné zdroje

5. Ostatné fondy zo zisku

- sú dobrovoľné
- vedenie firmy rozhoduje o ich použití samostatne

6. Výsledok hospodárenia minulých rokov

- je k dispozícii / je záväzkom, až kým vedenie firmy nerozhodne o rozdelení minulého zisku alebo spôsobe úhrady minulej straty

7. Výsledok hospodárenia

- zisk alebo strata

Cudzie zdroje

1. Dlhodobé záväzky, rezervy a bankové úvery

- doba splatnosti vyššia ako 1 rok (podľa zmluvy)

2. Krátkodobé záväzky, rezervy a bankové úvery

- doba splatnosti do 1 roka (podľa zmluvy)

Záväzky voči veriteľom za prijaté dodávky, voči zamestnancom, voči fondom zdravotného (a i.) poistenia, daňové záväzky...

Rezervy, ktoré musia firmy tvoriť:

- nevyčerpané dovolenky zamestnancov
- reklamácie, odstránenie odpadov a obalov, odstúpné...
- ďalšie rezervy v niektorých odvetviach (lesníctvo, banky...)

Bankové úvery:

- podnikateľský, kontokorentný, eskontný, lombardný, revolvingový

3. KD finančné výpomoci

- pôžičky medzi firmami navzájom
- krátkodobé dlhopisy a pod...

Úvery

Pôžičky a úvery

Aká je najvyššia prípustná výška odplaty pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi?

Najvyššia prípustná výška odplaty* pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi platná pre zmluvy uzatvorené od 1.2.2018 do 30.4.2018

Typ úveru alebo pôžičky	Zmluvná splatnosť					Kreditné karty
	od 3 do 6 mesiacov vrátane	nad 6 do 12 mesiacov vrátane	nad 1 do 5 rokov vrátane	nad 5 do 10 rokov vrátane	nad 10 rokov	
Bežné úvery a pôžičky	16,34 %	25,48 %	19,22 %	17,50 %	9,20 %	45,28 %
Lízing s havarijným poistením	20,43 %	31,85 %	24,03 %	21,88 %	11,50 %	
Úvery a pôžičky so splatnosťou kratšou ako 3 mesiace alebo vo výške nepresahujúcej 100 eur	30%					 NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA EUROSYSTEM

Financovanie firmy

-firma financuje svoj rozvoj z **vlastných zdrojov** a z **cudzích zdrojov** (záväzkov)

Vlastné zdroje: rozvoj sa financuje zo **zisku** a **odpisov**

-netreba rozširovať finančnú základňu firmy

-firma sa nezadlžuje = menšia závislosť od cudzieho kapitálu

-sú s nimi zväčša spojené nižšie náklady

...alebo **fondov**

-pri dobrovoľných fondoch je ich použitie ľubovoľné

-rezervný fond je možné použiť iba na krytie strát

Cudzie zdroje: úvery, pôžičky, lízing, obligácie

-často môžu byť lacnejšie ako vlastné zdroje

Prečo využívať vlastné?

Prečo využívať cudzie?

Úloha

Na internete vyhľadajte register účtovných závierok, v ktorom podniky povinne zverejňujú svoje účtovné závierky. Ako sa vyvíjal majetok a záväzky STU za uplynulých 5 rokov?

Vyberte si 3 chemické/potravinárske spoločnosti a porovnajte ich štruktúru aktív a pasív. Aký je podiel dlhodobého hmotného majetku na celkových aktívach?